

Čís. 1860.

Nemovitost není pojištěna a nepřechází povinnosti z pojišťovací smlouvy na nabyvatele nemovitosti, jde-li o pojištění proti povinnému ručení, třebaž v něm byly zahrnuty i nároky na náhradu, žádanou na pojistníku jako vlastníku nemovitosti.

(Rozh. ze dne 19. září 1922. Rv II 164/22.)

Rolník Josel L. starší pojistil v květnu 1919 u žalující pojišťovny svůj zemědělský provoz proti následkům zákonné ručební povinnosti, dále nemovitosti, mrtvý i živý inventář a skvosty proti vloupání. V prosinci 1919 prodal Josef L. starší usedlost žalovanému Josefu L-ovi ml., na němž se žalobkyně domáhala zaplacení dlužných pojistných premií. K mezitímnímu návrhu žalobkyně uznal procesní soud první stolice, že pojišťovací smlouva, již žalobkyně uzavřela s Josefem L. starším, není po právu vůči žalovanému. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka odporuje předem názoru prvního soudce, že tu jde o pojištění hospodářského podniku, že však ustanovení § 123 poj. ř. zde nelze použít, jelikož ještě neplatí. Dle náhledu žalující strany jedná se zde jen o pojištění hospodářské usedlosti a všeobecná ustanovení §§ 64 až 66 poj. ř., jež se vztahují k takové usedlosti, prý jsou již platná. Názor prvního soudce jest však úplně správným. Jak v pojišťovacím návrhu tak v pojistce mluví se výslovně o pojištění hospodářského podniku, v pojišťovacím úpise o pojištění »hospodářství« a též v žalobě jest řeč o pojištění žalovaného jako hospodáře a nikoliv jako majitele usedlosti. Ve vysvětlivkách býv. ministerstva spravedlnosti k pojišťovacímu řádu jsou u § 123 hospodáři uvedeni jako podnikatelé, kteří se dají pojistiti proti ručení ze svého podniku. Má-li soukromník obytný dům, sluší zajisté jen mluvit o pojištění usedlosti, dá-li dům pojistiti proti ručení. Jinak se má věc, je-li s usedlostí spojen podnik. Právě provoz podniku zavdává častěji příčinu k pojištění proti ručení, tak při usedlosti, jejíž majitel provozuje obchod nebo živnost a stejně u rolníka, s jehož usedlostí jest spojen hospodářský podnik. Pojištění podniku jest, jest-li majitel usedlosti zároveň podnikatelem, širším pojmem, k němuž se vztahuje zvláštní ustanovení § 123, které však ještě neplatí. Má-li však pojištěn býti podnik, nelze použít všeobecných ustanovení §§ 64 a 66 poj. ř., jež se vztahují jen k usedlosti bez podniku. Co se však týče pojištění inventáře usedlosti proti vloupání, jest rozhodně nesprávným názor odvolatelky, že pojištění inventáře přechází na nástupce usedlosti jako pojištění usedlosti. Z uvedených vysvětlivek k pojišťovacímu řádu vyplývá, že ustanovení § 66 (2) má za účel, by příslušenství usedlosti sdílelo osud hlavních věcí, a to proti ustanovení § 67 poj. ř., dle něhož při movitých věcech pojištění nepřechází na přejímatele. Zde však není usedlost pojištěna proti vloupání, nýbrž jsou zde pojištěny svršky, v pojišťovacím úpise uvedené. Vysvětlivky to líčí takto: »Hmotné movité příslušenství lze ostatně též pojistiti pro sebe, pak o něm platí ustanovení § 67 poj. ř.« Ale ani z ustanovení § 1409 obč. zák. nelze dovozovati, že žalovaným pojištění bylo převzato, jak odvolatelka míní. Ustanovení to jedná jen o převzetí dluhů podniku a nikoliv též o převzetí závazků právního předchůdce. Dluhy jsou pe-

něžními závazky, jež se již staly existentními, budoucně splatné premie z pojištění k nim nepatří. S otázkou splatnosti nemá to nic činiti, jak to odvolatelka správně tvrdí. Také půjčku, v anuitách splatnou, sluší nástupci převzít, jelikož již trvá po právu, aniž by byla splatnou. Tomu však tak není ani u budoucích premií, ani u budoucí činže z nájemní smlouvy, uzavřené na několik let. Neprávem konečně uplatňuje odvolatelka, že žalovaný vstoupil do závazku právního předchůdce tím, že nevrátil žalobkyni ani dodatek k pojišťovacímu úpisu, jemu zasláný, ani dotyčný dopis. Žalovaný, jenž pojišťovacích úpisů vůbec nikdy neměl, nebyl povinen, na dopis žalobkyně odpovědět a nemůže proto býti řeči o uznání povinnosti mlčením.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody

Podle smlouvy o pojištění proti povinnému ručení jsou sice v tomto pojištění zahrnuty i náklady na náhradu, žádanou po pojistníku jako vlastníku nemovitosti, k provozu hospodářství sloužící, ale naprosto pochybeným jest, dovozuje-li dovolání z toho, že sluší proto pokládati i nemovitost samu za pojištěnou po rozumu § 64 poj. zák. O pojištění věci lze mluvit jen, je-li pojistitel zavázán nahraditi škodu, kterou trpí pojistník na věci samé jejím poškozením nebo její ztrátou. Podle smlouvy byla však žalovaná pojišťovna pouze povinna, nahraditi škodu, způsobenou nemovitostí poškozením třetích osob, nebo cizích věcí, pokud pojistník za ni ručil, nikoliv však škodu, jež pojistníku samému vznikla poškozením nemovitosti. Nemůže tedy býti o tom řeči, že pojištěna byla sama nemovitost, a důsledkem toho ani o tom, že podle § 64 poj. zák. přešly povinnosti z pojišťovací smlouvy na žalovaného jako nabyvatele nemovitosti. Že nelze ani použiti ustanovení § 123 (3) poj. zák., — které by zde jinak platilo, ježto předmětem smlouvy jest pojištění ručení ze zemědělského podniku, proto, že toto ustanovení nenabylo dosud účinnosti, bylo již řečeno v nižších stolicích. Dlužno proto míti za to, že pojišťovací smlouva zanikla podle § 63 poj. zák., poněvadž pojistník, zciziv usedlost a přestav na ní zemědělský podnik provozovati, pozbyl zájmu na tomto pojištění. Co se týče smlouvy o pojištění proti krádežím vloupání, plyne nejen z doslovu smlouvy, nýbrž i z podstaty pojištěného nebezpečí, že se nevztahuje na usedlost, nýbrž jen na uvedené tam věci movité. Podle § 67 poj. zák. uhasla i tato smlouva. Když obě smlouvy zanikly, nemohly závazky z nich přejíti na žalovaného ani podle § 1409 obč. zák., i kdyby bylo lze připustiti, že by jinak bylo na ně použiti tohoto ustanovení. Že žalovaný nepřevzal závazku z pojišťovacích smluv mlčky tím, že zasláný mu dodatek k pojistce bez námitek podržel a nevrátil, vyložily již správně nižší soudy.

Čís. 1861.

Důležitou příčinou dle § 1154 b) obč. zák. ve znění § 1 zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 155 sb. z. a n., týkající se osoby zaměstnancovy, jest též povolání jeho k činné službě vojenské za mobilisace.

(Plenární usnesení ze dne 26. září 1922, čís. pres. 504/22.)